

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/115/2015
Identifikačné číslo spisu: 1013201977
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1013201977.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie Vlk, IČO: 31 303 862, so sídlom Tulčák č. 310, Prešov, právne zastúpený JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou so sídlom Štúra č. 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľ. Štúra 1, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 6683/2013-1.10 (38/2013-rozkl.) zo dňa 28. augusta 2013, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/261/2013-93 zo dňa 26. novembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/161/2013-93 zo dňa 26.11.2014 z r u š u j e a k o n a n i e z a s t a v u j e.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 6683/2013-1.10 (38/2013-rozkl.) zo dňa 28.08.2013, ako aj prvostupňové rozhodnutie žalovaného č. 5041/2013-2.2 zo dňa 25.06.2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Prvostupňovým administratívnym rozhodnutím bola povolená výnimka zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. a/, f/ zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z.z.“). Výnimkou sa žiadateľovi povolilo usmrtiť - odstreliť jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Svarínka, držať ho a prepravovať. Odstrel bolo možné zrealizovať od nadobudnutia právoplatnosti predmetného administratívneho rozhodnutia do 30.11.2013 postriežkou v lokalite Svarínske lúky a posledkou v časti revíru v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Žalovaný druhostupňovým rozhodnutím toto prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalovaný správny orgán musí v každom

individuálnom prípade skúmať naplnenie odôvodnenosti prípadu pre povolenie výnimky a skúmať, či z hľadiska ochrany prírody (t.j. či nebude ohrozená populácia medveďa hnedého), je potrebné prijať v konkrétnych lokalitách určité opatrenia, ktoré sú nevyhnutné s ohľadom na verejnú bezpečnosť ľudí. Na základe skutkových zistení nebolo podľa súdu prvého stupňa možné urobiť jednoznačný záver o tom, že sú splnené zákonné podmienky pre povolenie výnimky podľa § 40 ods. 3 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z.z., pretože zo zhromaždených podkladov rozhodnutia v predmetnej veci nevyplýva, že ohrozenie zdravia a bezpečnosti obyvateľov v predmetných lokalitách je natoľko závažné, že výrazne prevyšuje záujem na ochrane živočíšneho druhu medveďa hnedého. Pri udeľovaní výnimky správny orgán nepreukázal, že povolil usmrtiť práve tohto jedinca, ktorý má v danej lokalite najväčšie sklony k prenikaniu do ľudskej civilizácie. Prísna druhová ochrana tohto živočícha si vyžaduje dôkladnejšie zdokumentovanie pohybu jedincov medveďa hnedého mimo svoj prirodzený areál, z ktorého by bola zrejma potreba chrániť záujem na ochrane zdravia a bezpečnosti obyvateľov povolením výnimky. Pokiaľ príslušné organizácie ŠOP SR v spolupráci so žiadateľmi či s dotknutými obcami monitorujú pohyb medveďov v blízkosti ľudských obydli a v intravilánoch obcí, je potrebné, aby takýto monitoring žalovanému na účely rozhodovania o povolení výnimiek poskytli, čím by sa zjednodušila dôkazná situácia v týchto konaniach a proces povoľovania výnimiek by sa stal transparentnejším.

II.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol, resp. aby konanie zastavil. V dôvodoch uviedol, že žalovaný mal z dostupných údajov Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ktorá ako odborná organizácia zabezpečuje aj spracovávanie odborných stanovísk a podkladov pre rozhodovaciu a inú činnosť orgánov ochrany prírody a vykonávanie prieskumu a výskumu osobitne chránených častí prírody a krajiny vrátane zhromažďovania, uchovávaní a vyhodnocovania údajov o ich stave, zo žiadosti žiadateľa, ako aj z ďalších informácií, napr. z monitoringu pracovníkov ŠOP SR a Správy Národného parku Nízke Tatry a z ich vlastných pozorovaní vykonávaných celoročne v teréne, ako aj napr. z listu Ing. A.V. zo dňa 02.04.2013 - Oznámenie o strete s medveďom hnedým, z komisionálne šetrených škôd Obvodným úradom životného prostredia Liptovský Mikuláš potvrdených Správou NAPANT, preukázané, že populácia medveďa hnedého v predmetnom revíri nie je ohrozená, dochádza k nebezpečným stretom medveďa hnedého s ľuďmi a k spôsobovaniu škôd medveďom hnedým na majetku osôb. Škody sú najčastejšie spôsobované na včelstvách. Žalovanému bolo preto zrejmé, že žiadosť žiadateľa o odstrel medveďa v poľovnom revíri Svarínka je dôvodná. Žalovaný pri rozhodovaní taktiež vychádzal z počtu jedincov medveďa vyskytujúcich sa v poľovnom revíri Svarínka, zo škôd spôsobených medveďmi a z pozorovanej zvýšenej frekvencie stretnutí tohto živočícha s obyvateľmi príslušných obcí i s lesnými pracovníkmi. ŠOP SR a Správa NAPANT vo svojich stanoviskách, na základe dôkladného poznania stavu, početnosti stretov medveďa hnedého s ľuďmi v tomto regióne a škôd spôsobených týmto živočíchom, odporučili povoliť výnimku. Žalovaný uviedol, že správny súd nie je oprávnený spochybňovať údaje odborných organizácií konštatujúce pozitívny vývoj populácie tohto živočíšneho druhu na Slovensku a tým ani splnenie základnej podmienky pre povolenie výnimky na usmrtenie medveďa hnedého, ktorou je skutočnosť, že povolená výnimka neohrozí zachovanie populácie tohto druhu. ŠOP SR je špecializovanou odbornou organizáciou ministerstva disponujúca odbornými znalosťami v oblasti ochrany prírody a krajiny vykonávajúca okrem iného aj prieskum a výskum osobitne chránených častí prírody a krajiny vrátane zhromažďovania, uchovávaní a vyhodnocovania údajov o ich stave.

Žalovaný uviedol, že nielen správny orgán má povinnosť postupovať v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, ale aj samotní účastníci správneho konania sú povinní preukázať aktívny prístup a záujem na korektnom priebehu celého správneho konania vrátane úplného a presného zistenia skutkového stavu veci. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžp/3/2013 zo dňa 18.12.2013.

Náhodné strety medveďa hnedého s ľuďmi, prípadne jeho prítomnosť mimo priestor jeho prirodzeného výskytu, nie je možné vždy zdokumentovať tak, aby mohol žalovaný poukázať na konkrétneho jedinca

medveďa hnedého, ktorého sa bude predmetná výnimka týkať. Vo viacerých prípadoch ide o prenikanie viacerých jedincov, nie len jedného a toho istého, na územia mimo jeho prirodzený výskyt, čo je spôsobené práve vyšším počtom týchto jedincov uvádzaných v konkrétnych prípadoch orgánom ochrany prírody a krajiny. Výsledný počet jedincov medveďa hnedého k určitému časovému momentu nie je možné explicitne určiť, keďže v danom poľovnom revíri môžu byť pozorované aj iné jedince, prechádzajúce z jedného poľovného revíra do iných susediacich revírov. Žalovaný uviedol, že aj jednotlivé hlásenia o stretoch s medveďmi preukazujú, že išlo o miesta stretov, ktoré sú jednoznačne atypické, t.j. územia mimo jeho prirodzený výskyt (v blízkosti intravilánu obce, prípadne v intraviláne obce). Taktiež je nepochybné, že jedinec pohybujúci sa v intraviláne obce, či v jej blízkosti je synantropným jedincom, nevykazujúcim žiadne, prípadne výrazne minimalizované znaky plachosti. V zmysle ustanovenia § 40 ods. 3 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z.z. je vznik škodlivého účinku na zdraví a živote ľudí právne irelevantný, pretože keď následok na zdraví alebo živote vznikne, uvedené ustanovenie stráca na význame. Ide o preventívne opatrenie, preto povolenie predmetnej výnimky až po útoku medveďa hnedého na človeka (t.j. jedinca vykazujúceho agresívne správanie) bude opatrením nedostatočným a v príkrom rozpore s ustanovením § 40 ods. 3 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z.z. Správny orgán v každom individuálnom prípade skúma naplnenie odôvodnenosti prípadu pre povolenie výnimky a skúma, či z hľadiska ochrany prírody (t.j. či nebude ohrozená populácia medveďa hnedého) je potrebné prijať v konkrétnych lokalitách určité opatrenia, ktoré sú nevyhnutné s ohľadom na verejnú bezpečnosť ľudí. Záverom žalovaný uviedol, že nesplniteľnosť požiadaviek kladených na žalovaného rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžp/2/2013 zo dňa 17.07.2013, na ktorý poukázal aj krajský súd v napadnutom rozsudku, by malo za následok nepovoľovanie výnimiek z týchto zákazov, pričom v prípade vzniku škôd či neprimeraného ohrozovania zdravia a života ľudí bude niesť zodpovednosť Ministerstvo životného prostredia SR, ako orgán monitorujúci, regulujúci a zodpovedný za vývoj populácie tohto druhu, pričom prípadné majetkové škody, ako aj ujmy nemajetkového charakteru bude znášať žalovaný a nie žalobca. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžp/3/2013 zo dňa 18.12.2013, 4Sžp/2/2013 zo dňa 20.08.2014, 4Sžp/1/2013 zo dňa 20.08.2014, 3Sžo/34/2014 zo dňa 02.12.2014.

III.

Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril. Odvolanie mu bolo doručené dňa 03.03.2015.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a to bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že ho je potrebné zrušiť a konanie zastaviť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle ust. § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 250i ods. 1 O.s.p. pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na nasledujúce zákonné ustanovenia, ako aj stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Snj 72/2013 zo dňa 24.06.2014, uverejneného na jeho webovej stránke, podľa ktorého neplatnosť povolenej výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha - medveďa hnedého spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Správny orgán preto môže (ba dokonca musí) zastaviť konanie o výnimke, a to v ktoromkoľvek štádiu správneho konania. Predmetné stanovisko bolo prijaté z dôvodu dovtedajšej nejednotnej rozhodovacej činnosti súdov, a preto „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ ako právny dôvod, ktorý má za následok odpadnutie predmetu konania v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané.

Podľa § 82 ods. 9 písm. a/ zákona č. 543/2002 Z.z. orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak dôvod na konanie odpadol.

Podľa § 89 ods. 3 písm. b/ zákona č. 543/2002 Z.z. rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané.

Podľa § 30 ods. 1 písm. j/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) správny orgán konanie zastaví, ak tak ustanoví osobitný zákon.

V prerokúvanom prípade bol napadnutým rozhodnutím povolený odstrel jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Svarínka v čase od právoplatnosti predmetného administratívneho rozhodnutia do 30.11.2013 postriežkou a posliedkou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že už v čase rozhodovania krajského súdu dňa 26.11.2014 uplynul čas, do ktorého bola povolená realizácia výnimky na odstrel medveďa hnedého v uvedenom poľovnom revíri. Neplatnosť povolenej výnimky na usmrtenie jedného jedinca medveďa hnedého, spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená, má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. K obdobnému záveru dospel Najvyšší súd SR aj v rozhodnutiach sp. zn. 9Sžp/5/2013 zo dňa 27.05.2015, 6Sžo/130/2015 zo dňa 27.07.2016, 7Sžo/136/2015 zo dňa 30.11.2016.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že prípadné zrušenie rozhodnutia žalovaného v danom prípade by nepredstavovalo pre účastníka konania reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore so zásadou materiálnej pravdy aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Súd aj správny orgán musia pritom zásadu zisťovania skutočného stavu veci uplatňovať súčasne so zásadou hospodárnosti tak, aby nedochádzalo k zbytočnému predlžovaniu konania a aby sa neprímerane nezvyšovali náklady konania. Iný výklad zákona by smeroval len k formálnemu zopakovaniu administratívneho konania bez toho, aby umožňovalo účastníkovi konania reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore aj so zásadou hospodárnosti správneho konania, ktorá je zakotvená v § 3 ods. 3 Správneho poriadku.

Z tohto dôvodu, vyjadreného jednoznačne v uvedenom stanovisku Správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, odvolací súd konanie zastavil, po zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu konania, pretože konanie bolo zastavené.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.